

výsledcích srovnání s jinými zeměmi, mnoho Američanů si dobře uvědomuje, že cosi je zásadně špatně. Nežije se jim tak dobře jako dřív. Všichni by si přáli, aby jejich děti měly lepší životní šance: kvalitnější vzdělání a lepší vyhlídky na získání dobré práce. Chtěli by, aby jejich manželky a dcery měly stejnou pravděpodobnost, že se jim během těhotenství dostane zdravotní péče jako ženám v ostatních rozvinutých zemích. Ocenili by plné zdravotní pojištění za nižší cenu, vyšší pravděpodobnou délku dožití, lepší veřejné služby a nižší míru zločinnosti. Když jim ale řeknete, že takové výhody jsou k dispozici v západní Evropě, mnoho Američanů odpoví: „Ale tam mají socialismus! Nepřejeme si, aby stát zasahoval do našich záležitostí. A hlavně nechceme platit vyšší daně.“

Tato pozoruhodná myšlenková inkoherece je známá už dlouho. Před sto lety položil německý sociolog Werner Sombart slavnou otázku: Proč není v Americe socialismus? Na tuto otázku existuje mnoho odpovědí. Některé se týkají samotné velikosti země. Společné cíle se obtížně organizují a podporují v imperiálním rozsahu a Spojené státy jsou prakticky vzato pevninským impériem.

Svou roli hrají také kulturní faktory, jako je pro Spojené státy charakteristická nedůvěra k centrální vládě. Některé velmi rozlehlé a různorodé územní celky, například Čína nebo Brazílie, jsou závislé na moci a iniciativě vzdálené vlády. Nicméně Spojené státy, které jsou v tomto ohledu typickým produktem anglického a skotského myšlení osmnáctého století, byly založeny na předpokladu, že moc centrální vlády musí být ze všech stran omezena. Ustanovení americké Listiny práv, podle něhož veškeré kompetence, jež nejsou výslovně svěřeny federální vládě, automaticky patří jednotlivým státům, bylo v průběhu staletí internalizováno generacemi usedlíků a imigrantů jakožto oprávnění požadovat, aby Washington „nezasahoval do našich životů“.

Tato nedůvěra ke státním orgánům, kterou hnutí typu Know Nothings⁸, obránců práv států, protidaňových aktivistů a nejnověji demagogických rozhlasových moderátorů z řad republikánské pravice pravidelně přetvářejí v jakési náboženství, je specificky americká. Silný odpor vůči zdanění (ať již se zastoupením nebo bez), sám o sobě dosti silný, se tak stává patriotickým dogmatem. Ve Spojených státech se na daně většinou pohlíží jako na ničím nekompensovanou ztrátu příjmu. Myšlenka, že by mohly (také) sloužit k zajišťování společných statků, které by si jednotlivci sami o sobě nikdy nemohli dovolit (silnice, hasiči, policie, školy, veřejné osvětlení, pošty, nehledě na vojáky, válečné lodě a zbraně), je brána v potaz jen výjimečně.

Myšlenka, že každý jedinec může být hospodářsky zcela samostatný, vzala v kontinentální Evropě a ve většině vyspělého světa za své spolu s iluzemi individualismu devatenáctého století. Všichni jsme závislí na těch, co tu byli před námi, stejně jako na těch, kdo se o nás budou starat, až budeme staří či nemocní. Všichni závisíme na službách, o jejichž náklady se dělíme se svými spoluobčany bez ohledu na to, jak sobecky si počínáme jakožto ekonomické bytosti. V Americe ale ideál autonomního jednotlivce, coby nezávislého podnikatele, neztratil nic ze své přitažlivosti.

Nedá se však říci, že by mezi Spojenými státy a zbytkem moderního světa v tomto ohledu panoval vždy nějaký trvalý rozpor. I kdyby tomu tak bylo v případě Ameriky Andrew Jacksona nebo Ronalda Reagana, rozhodně to neplatí pro všechny historické etapy – připomeňme si rozsáhlé společenské reformy Nového údělu nebo program Velké společnosti Lyndona Johnsona z šedesátých let dvacátého století. Po své návštěvě Washingtonu v roce 1934 napsal Maynard Keynes Felixu Frankfurterovi: „Ekonomická laboratoř světa není v Moskvě, ale tady. Ti mladí muži, kteří ji řídí, jsou báječní. Jsem ohromen jejich schopnostmi, inteligencí a moudrostí.“